

Botaniska anteckningar från Norra Tyskland
år 1890 och 91.

Af L. M. NEUMAN.

Genom understöd af Friherren och Kommendören, Herr Doktor OSKAR DICKSON i Göteborg blef jag satt i tillfälle att nämnda tvenne år besöka de i floristiskt hänseende mera bekanta platserna inom Pommern, Mecklenburg och Bremen. Mitt syfte med dessa resor var visserligen i egentlig mening att studera nordtysklands *Rubi*, men klart är, att de öfriga fanerogamerna icke voro helt och hållet uteslutna från min uppmärksamhet. I nedanstående uppsats har jag rörande dessa redogjort för de observationer, som möjligen kunna vara värda att publiceras, under det jag nödgas ännu någon tid uppskjuta offentliggörandet af mina iakttagelser rörande området många *Rubus*-former. Växterna äro ordnade efter vår svenska "pointsförteckning" och den der antagna nomenklaturen följd i de fall, då auktorsnamn ej blifvit utsatta.

Artemisia campestris f. sericea Fr. — Liestow och Arcona på Rügen.

Bellis perennis f. foliis serratis — Arcona på Rügen.

Senecio vernalis H. & K. — ymnig längs Rügens branta sandiga stränder. Så t. ex. vid *Sellin*, *Binz*, *Sassnitz*, *Nord-Pferd*. Den förekommer der än mera, än mindre hårig (*f. glabrata* Aschs.), än storvuxen månggrenig, än enkel spenslig (*f. monocephala*) och ger intryck af att vara inhemsk på Rügen. Jag såg arten ingenstädes bland klöfver eller säd på ön.

S. aquaticus Huds. — Usedom, Koserow. Till utseendet lik *S. erraticus* Bertol., bör den dock, eme-

dan alla skalfrukterna äro glatta, hänföras till *S aquaticus*.

Carlina longifolia (Grab.) Rehb. — Vid Dwasienden nära Sassnitz och vid Strussendorff på Rügen.

Stjelk blått anlupen, $1\frac{1}{2}$ —1 meter lång, stamled förlängda, de nedre bladen spindelhåriga äfven på öfre sidan, 10 c. m. långa och 1 c. m. breda, de mel-lersta 6 c. m. $\times$ 0,8 c. m., de öfversta $3 \times 0,5$ c. m.; bladkanternas taggar blott hälften så långa som hos *C. vulgaris*. De yttre holkfjällen öfverskjutande de inre med 5 m. m. Den öfverensstämmer utom i fråga om den blå stjelken med exemplar af arten i Lunds universitets herbarium (Flora von Nied. Oest., Höllenshal, Kaiserbrunn n. Schwarzau $2\frac{4}{8}$ 86, leg. Louis Keller). Reichenbachs exemplar har jag ej varit i tillfälle att se. **Ny för nordtyskland.**

Knautia arvensis (L) β *integrifolia* C. A. Mey. — Usedom, Koserow.

Valerianella dentata — Pommern, Velgast.

Galium mollugo L $\times$ *verum* L — vid Planitz (Barth) i Pommern, vid Bergen och vid Naselow på Rügen. På de två förra lokalerna är dess hybrida natur i ögonen fallande; karaktererna intermediära och habitus *G. veri*. Formen från Naselow åter är i allt, utom blommans färg och storlek, lik *f. insubrica* Gaud af *G. mollugo* — än nedliggande, än uppstigande, alltid klättrande på sina grannar, stjelken sträf, tydligt fyrkantig, bladen tunna, de öfre korta, mot spetsen bredare, ådriga. Då emellertid de smågula blommorna endast erbjuda ett dåligt pollen — ungefär 40 % af kornen äro slöa, 20 % af de öfriga små och utbildade — nödgas jag i denne form se en hybrid (sub- *mollugo*) och vill, efter undersökning af ett stort antal till *G. mollugo* v. *ochroleucum* hänförda former framställa den förmodan, att alla sådana äro hybrider mellan *G. mollugo* och *G. verum*.

Convolvulus sepium L. v. *coloratus* Lge — Neuen-
dorf på Usedom.

Vincetoxicum officinale Moench. — vid Binz på
Rügen växer en f. *sparsiflora* af denna art; blom-
morna äro ensamma eller parvisa i hvarje blomställ-
ning och stjelkbladen äro förlängda, smalare än hos
hufvudformen.

Symphytum officinale L f. *flor. alb.* — Pommern,
Negast i stor mängd.

Mentha viridis — Strussendorf på Rügen.

Ajuga genevensis — Mecklenburg, Barnstorf nära
Rostock.

Lithospermum officinale L — Lohme på Rügen.

Linaria minor (L) Desf — Lohme på Rügen.

Veronica aquatica Bernh. — Erdmannshagen på
Rügen.

Melampyrum pratense L β *fallax* Marss — Binz på
Rügen. Är väl syn. med var. *integerrimum* DÖLL och
v. *lineare* Sauter. Blommorna ofta rent hvita utom
underläppens blåsa (ljusgul).

Ligustrum vulgare L — På den branta kusten
mellan Lietzow och Ralswiek (Rügen), efter allt att
döma, vild.

Lysimachia nemorum L — Volkshagen på Rügen.

Ilex aquifolium L — De största och vackraste trä-
den af denna art såg jag vid Hülsenkrug (Rügen),
der de bildade en hel liten lund.

Batrachium paucistamineum (Tausch) Schur. * *tri-
chophyllum* β *Rionii* (Lagger) — I Erdmannshagen på
Rügen fann jag en form, som öfverensstämmer med
de öländska exemplar deraf, som jag beskref i Bota-
niska Notiser för år 1887 häftet 1, utom deri, att de
tyska exemplaren hafva hårigare karpeller.

Thalictrum minus L α *elatum* Lec. — Göhren på
Rügen och Zinnowitz på Usedom; β *nanum* Lec. —
Priswitz och Buschwitz på Rügen. Den af mig i
Öfversigt af K. Vetenskapsakademiens handl. 1889

pag. 76—77 uttalade åsigten, att *Th. Kochii* Fr. *majus* L., *minus* L. och *flexuosum* Bernh. äro former af en enda art har jag — såsom ock efter Marssons uttalande i Flora von Neu-vorpommern var att vänta — funnit bekräftas af dessa formers förhållande i nordtyskland. Sedan nämnda uppsats skrefs, har jag blifvit i tillfälle att taga kännedom af Lecoyers "Monographie du genre *Thalictrum*" och funnit, att han redan år 1885 accepterat denna, af Marsson — mig veterligen — först framställda åsigt.

Viola hirta × *odorata* — Crampas på Rügen.

Viola canina v. *crassifolia* Grönv. — Nord-Pehrd på Rügen.

Silene inflata — vid Bergen på Rügen förekommer denna art med ljusröda kronblad samt mörkröda stift och ståndarsträngar.

Dianthus carthusianorum L. f. *parviflora* (Celak.?) — Usedom, Koserow och Streckelberg. Blommor ej större än hos *D. deltoides* L., 1—5 på hvarje stjelk. Då för öfrigt inga karakterer hänvisa på denna art, torde formen icke vara af hybrid-natur.

Tunica prolifera L. f. *nana* — Lietzow på Rügen; stjelk 10—20 c. m. lång.

Viscaria vulgaris — V. Semper på Rügen.

Melandrium album × *rubrum* — Kieshof i Pommern.

Sagina apetala L — är en variabel art; jag har påträffat *upprätta*, endast 5—6 c. m. långa, exemplar än med cilierade blad samt tätt glandelhåriga grenar och blomskaft (Rügen, Volkshagen), än med ocilierade blad, men glandelhåriga grenar och blomskaft, (Rügen, Strussendorff); vidare exemplar med nedliggande eller uppstigande stjelkar (Rügen, Binz); till sist en upprätt, 15—18 c. m. hög, form med cilierade blad, men glatta eller nästan glatta grenar och blomskaft. Jag har hänfört alla formerna till *S. apetala* L., emedan jag ej sett mig i stånd att med bestämda karakterer derifrån skilja *S. ciliata* Fr.

Epilobium hirsutum L — På Rügen vid Lohme fins en form, hvars krona och foder äro lika långa (1 c. m.). På samma lokal träffades *E. hirsutum* × *parviflorum*.

E. parviflorum × *roseum* — Döbitz på Rügen.

Rosa rubiginosa L × *tomentosa* Sm. (*umbelliflora* (Sw.) Scheutz pr. parte) — Sellin på Rügen. Såsom jag förut (Bot. Not. 1887 pag. 16) påpekat, anser jag vissa former, som räknas till denna art, vara af hybridogen natur och motsvara combinationen *R. rubiginosa* L × *tomentosa* Sm.; dessa begge arter förekomma också på nämnda lokal. För dess hybrida natur talar dess dåliga pollen (här endast 8 % goda korn) och dess intermediära karakterer, hvaraf må anföras dess lukt (försvagad rubiginosa-doft, närmast lik den af nyutslagen björk), dess ymniga rödbruna glandler, dess *olikformiga*, på de sterila rotskotten särdeles väl utvecklade taggar, bladens täta toment, de små blommorna, inflorescensen, de styfva borsten på pedunklerna etc.

Melilotus altissimus Desr. — ön Vilm bredvid Rügen; β *pseudo-palustris* Menyhart — Rügen mellan Mucran och Sassnitz. Från Koserow på Usedom har jag en Melilotusform, som med afseende på karaktererna står midt emellan *M. officinalis* Desr. (= *arvensis* Wallr.) och *dentatus* (W & K) Pers, är alldeles steril, men har godt pollen. Mitt material är för litet för att jag skulle kunna fälla ett bestämdt omdöme om den, men jag har dock velat påpeka den, för den händelse dessa rader skulle komma under ögonen på någon botanist, som har tillfälle att besöka lokalen i fråga.

Trifolium pratense L v. *maritimum* Marss. Denne form, åt hvilken jag förut egnat uppmärksamhet (Se Bot. Not. 1883 pag. 93), förekommer flerstädes på Rügen och varierar mycket. Om man emellertid fasthåller dervid, att under detta namn ej få upptagas andra individ än sådana, som verkligen tillhöra arten

Trifolium pratense, så torde denna varietet vara lätt att känna igen på de af Marsson (Flora von Neu vorpommern etc. pag. 114) anförda karaktererna: "hela växten tätt luden, de öfre bladens småblad aflångt lancettlika; blomhufvud ensamma, skaftade; foder tätt hårigt". Man får emellertid hvarken dit hänföra den analoge varieteteten af *Trifolium flexuosum* ¹⁾ Jacqu. v. *ericalycinum* HAUSSKN., uti Hallier-Koch, Synopsis der Deutschen und Schweizer Flora pag. 594 ej heller hybriden *Tr. pratense* × *flexuosum*, hvilka begge förekomma inom området. Den förre är lätt igenkänlig, emedan han till alla delar, utom det håriga fodret, uppträder såsom en typisk *Trif. flexuosum* och finnes nog flerstädes på Rügen, ehuru jag blott erhöll den i ett exemplar från "Jagdschloss". Den senare deremot är en ytterst kritisk form. Jag påträffade den dels vid Kriewitz mellan Stubbenkammer och Lohme, dels på Streckelberget (Usedom) å den af Marsson för *Trif. pratense* v. *maritimum* citerade lokalen. Å den förre fyndorten fick jag vid insamlandet genast det intrycket, att jag hade med *Trif. flexuosum* × *pratense* att göra; den senare deremot gjorde mig mycket villrådig, emedan den syntes mig kunna lika väl vara en *Trif. alpestre* × *pratense* som en *Tr. flexuosum* × *pratense*. Vid undersökning af det hemförda materialet vållade mig Kriewitz-exemplaren heller inga svårigheter; deras pollen var till 35 % odugligt, deras karakterer tydde på en *f. subpratensis* af *Trif. flexuosum* × *pratense*. Streckelbergsexemplaren deremot hade, alla fullgodt pollen, men äro i afseende på karaktererna fullt intermediära mellan *Trif. pratense* och *Trif. flexuosum* (Det närmare studiet gaf vid handen, att *Trif. alpestre* stod utan beröring med densamme). Då det emellertid -- ehuru ju den allmänt erkände bastarden *Medicago media*

¹⁾ I mina "Bidrag till kännedomen af Floran på Sveriges Syd-vestkust", Göteborg 1884, pag. 34—38, framläggas skäl för åsigten, att namnet *Tr. medium* L bör vika för namnet *Tr. flexuosum* Jacqu.

kan erbjuda fullgodt pollen — synes mig betänkligt att uppställa en växtform, hvars frömjöl är fullgodt, såsom hybrid, kallar jag den *Trifolium permixtum* nov. spec. och meddelar här nedan dess beskrifning, förutgången af observationer angående några hittills föga beaktade karakterer, hufvudsakligen hemtade från blomorna hos *Trif. flexuosum* och *pratense*.

Trif. flexuosum Jacqu. — Stiplernas fria del utgör en fortsättning af den vidvuxna delen i dess längdriktning. Foderpip 4—5 m. m. lång och 2—3 m. m. bred med rundad botten; dess öfversta tänder kortast (circa 2 m. m.), sidotänderna något längre, den nederste (udda) tanden längst (4—5 m. m.). Den sistnämnde afsmalnar jemnt från sin fästpunkt mot spetsen, de öfriga hopknipas skarpt från en mycket kort, triangulär bas mot en tvärt afsatt spets; foderpipens rand alltid hårbräddad, dess nerver 10 — endast undantagsvis har en eller annan blomma i ett hufvud ett högre antal nerver —, deraf 5 i tänderna utlöpande, 5 i mellanfälten. Mellanrummen mellan fodertändernas baser rundade och foderpipens rand därför jemn. Kronrörets längd från foderpipens rand till seglets häftblåsa 5—6 m. m.; afståndet derifrån till vingens spets äfvenledes 5—6 m. m. Seglet är uppviket längs en båglinie, vingens spets når ungefär 0,5 m. m. framom seglet och ungefär 1 m. m. framom kölens spets; seglet framom häftblåsorna äggrundt, begränsadt af två bågar och rundad spets. Kölskifvans öfre gränslinie bildande en nästan rak linie, dess undre en stark båge. Märket hakformigt.

Trif. pratense L. — stiplernas fria del böjer af i vinkel från den vidvuxna delens längdlinie. Foderpip 2—5 m. m. lång och 1,5—2 m. m. bred med spetsig botten; tänderna, hvilkas längd såväl absolut som relativt mycket vexlar (de öfre och sidoställda vanligen 2—3 m. m., den nederste 5 m. m.), utgå från en förlängd triangulär bas, upptagande ungefär $\frac{1}{3}$ af

tandens hela längd; mellanrummen mellan baserna smala och spetsiga, tänderna derigenom starkt närmade och foderpipens rand oregelbundet inskuren. Kronan 12—15 m. m. lång. Seglets häftblåsor sitta vid dess midt. Det utbredda seglet framom häftblåsorna begränsadt af räta linier, långsamt afsmalnande till en tvärhuggen trenaggad spets. Seglet 2 m. m. längre än vingarne, dessa 0,5 m. m. längre än kölen. Kölskifvans öfre gränslinie bildande en stark, dess nedre en svag båge. Märket vinkelrätt utstående.

Trif. permixtum nov. spec. — Hela växten tätt ullhårig, stjelkar 0,5 m. höga, uppräta, svagt knäböjda (= flexuos.), utgående från basen af en central bladrossett (= prat.), de nedre bladens småblad elliptiska (30 × 12 m. m.), de mellersta (35 × 10 m. m.) och öfre (25 × 5 m. m.) lancettlika, alla mycket tätt nerviga, men helbräddade eller glest och svagt tandade. Stiplernas vidvuxna del örtartad, förlängd, å de mellersta bladen 15—20 m. m. lång och circa 2 m. m. bred, vanligen försedd med 3 föga grenade nerver, å de öfre bladen kortare och bredare, å hufvudets stödjeblad hinnaktiga, nedtill vidgad, 7—9-nervig; den fria delen circa 5 m. m. lång, örtartad, från en 1,5—2 m. m. bred bas småningom afsmalnande i den vidvuxna delens längdriktning till spets (å blomstödjebladet är den helt naturligt kortare och bredare). Blomhufvud ensamt, kort skaftadt. Foder liksom hos *T. pratense*, men mera ludet och sträfhårigt, dess nedre tand oftast dubbelt så lång (18 m. m.) som de öfriga. Krona i allmänhet = *Tr. prat.*, utom seglet, som till sin form är intermediärt, d. v. s. begränsas af två svagt bugtiga linier (= *T. flexuos.*), men har tvär spets (= *T. prat.*); kölen = *T. pratense*; seglet 2 m. m. längre än vingarne, dessa 1 m. m. längre än kölen (= *prat.*). Märket vinkelrätt utstående (= *prat.*).

Medicago media Pers (= *falcata* L × *sativa* L) — Vestra Semper och Arcona på Rügen.

Medicago minima L f. *viscida* Koch. — Vestra Semper samt på stranden mellan Lietzow och Hülsenkrug på Rügen. På förra stället är det en lågväxt nerliggande form, på det senare är den upprätt, ända till 0,30 c. m. hög.

Ononis spinosa L — Rügen, Arcona

Ulex europæus L — Rügen, på stranden mellan *Dwasieden* och *Mucran*.

Euphorbia esula L — Rugard (Rügen).

Polygonum Raji (Bab) — På banvallen vid Kleiner Jasmunderbotten i endast 1 exemplar. Dessutom förekom en anmärkningsvärd, för mig obekant, *Polygonum*form af *aviculare*-gruppen på samma ställe i flere stora exemplar, hvilka dock voro alltför outvecklade — de hade ännu ej blommat — för att kunna bestämmas. De hade mycket långa och smala blad med tillbakavikna kanter samt tätt och delvis äfven grenigt nerviga stipelslidor, i öfre kanten upplösta i långa, täta, hinnaktiga fransar.

Herminium monorchis — Ralswiek (Rügen).

Epipactis latifolia (L) All. och *rubiginosa* (Crantz var.) Gaud. hade jag tillfälle att i akt taga på *Usedom*. Aldrig har jag på en gång sett sådana massor af dessa arter; ty att de äro skilda arter, torde hvar och en, som sett dem på denna lokal snart inse, äfven om han kommer dit med den förut fattade meningen, att de äro former af samma art. Utom de kännetecken, som MARSSON anført, vill jag här framhålla några som jag fann konstanta: märkets främre ofvanrand är, sedd framifrån, hos *E. rubiginosa* en båge (∪) hos *E. latifolia* en linie med ett veck på midten (—); de två inre kalkbladen hafva hos *E. rubig.* en tydlig köl, som upphör alldeles tvärt vid bladets midt; hos *E. latif.* fortsättes deremot kölen af nerven, till bladets spets. På läppens bucklor finnas ojemnheter hos begge, men hos *E. rubig.* utgöras de af kamlika flikar, hos *E. latif.* af olika höga vårtor. Läppens hålighet slu-

tes hos *E. rubig.* framtill derigenom, att dess sidoveck nå hvarandra; hos *E. latif.* nå vecken ej hvarandra, hvaraf följer, att håligheten är öppen. Mellan sidovecken och läppens rörliga slutstycke kommer i följd häraf hos *E. rubig.* endast ett obetydligt hål att finnas, medan deremot hos *E. latif.* passagen ligger öppen. I en nyss öppnad blomma af *E. rubig.* täcker pollinariat hela läppens hålighet, så att man ej kan ofvanifrån se derin; hos *E. latif.* täckes endast halfva håligheten, hvadan man bekvämt kan betrakta den ofvanifrån.

Märkligt vore, om dessa olikheter, hvilka ju betingade olika anordning för befruktningen hos *E. rubig.* och *E. latif.* ej skulle vara tillräckliga för att bevisa deras arträtt.

Efter flera timmars sökande — hvarunder jag beskådat väl 1000-tals individ af hvardera arten — fann jag ett enda exemplar, som kunde anses vara en öfvergångsform mellan dem. Då dess pollen befans vara mycket dåligt, anser jag den vara hybrid. Hos begge arterna likna pollen-qvaternerna hvita bomullsbalor, ombundna med ett korsadt snöre. Hos *E. latifolia* × *rubiginosa* fann jag högst få dylika korn; alla de öfriga voro afvikande än deri, att de hade en visser brun färg, än deri, att ett eller två eller tre korn i qvaternen voro skrumpnade, än deri, att qvaternen öfvergått till en oregelbunden massa af obestämd och vexlande form.

Alla stamleden voro förlängda (= *rubiginosa*), de öfre bladen smala, de nedre bredare, mer än dubbelt så långa som internodierna (= *latif.*); blommornas färg grön med köttröd anstrykning (= *latif.*), men af samma storlek som hos *rubiginosa*; läppens form intermediär; bucklor något starkare vårtiga än hos *latifolia*; dess konkavitet ej fullt sluten framtill; inre kalkbladens köl skarpt framträdande och tvärt slutande såsom hos *rubig.*, men räcker ej längre än till kalk-

bladets midt (= *latif.*); pollinariet täcker läppens hållighet (= *rubig.*)

Allium oleraceum L. β *complanatum* Fr. Nov. Fl. Suec. pag. 85 ("majus, foliis complanatis, floribus roseis") — ön Vilm vid Rügen.

Luzula pallescens (WAHLENB.) Bess. — Rügen, Binz. Äfven förekommer af denna art på samma lokal en nästan rent hvitblommig skuggform.

Juncus maritimus L — Ralswiek (Rügen).

Juncus diffusus Hoppe — Lohme (Rügen).

Sparganium neglectum Beeby — Platwitz på Rügen.

Scirpus maritimus δ *monostachys* — en dvärgform, endast 20 c. m. hög, anträffades på ön Vilm vid Rügen.

Scirpus pungens Vahl. — Usedom, Koserow, de flesta exemplaren tillhörde *f. monostachys* (Sonder).

Zannichellia palustris L α *genuina* (Aschers.) — Stralsund i hamnen, Steinort på Rügen.

Carex arenaria L. v. *pseudo* — *arenaria* (Rchb.) Marss. — Rügen, på stranden mellan Lietzow och Ralswiek i stor mängd; väcker lätt uppmärksamheten genom sina citrongula fruktgömmen och gulbruna axfjäll.

En analog, genom nästan uteslutande *hamb*blommiga ax utmärkt form anträffades vid Ludvigsberg, ej långt från Greifswald. Genom långa, spensliga något tufvade strån, smala, fina blad och nästan cylindriska småax är den habituelt lik *C. Schreberi* Schrank. Jag har kallat den *f. submascula*.

Carex paniculata L. v. *simplicior* Anderss. — "Hertha See" på Rügen.

Carex muricata L. * *microcarpa* L. M. Neum. (i Bidrag till känned. af floran på Sveriges sydvästskust pag. 50, Göteborg 1884) — Ön Vilm vid Rügen och Lesum vid Bremen. Den är genom mindre (2—3 m. m. långa), men rundade fruktgömmen utan inre svampväfnad, genom kortare, tvärt afsatt spröt samt genom tätare axgyttringar skild från *Carex Pairaei* F.

Schultz, som är en *f. macrocarpa* (enligt *Nymans* "Conspectus" synonym med *C. virens* Lam.) Detta bestyrkes också af F. Schultz' originalexemplar (Herb. Norm. nov. ser. cent. 1. N:o 1160.)

Kochleria glauca DC β *lobata* Marss. — Falkenberg på Rügen.

Briza media L β *pallida* Doell. — Binz på Rügen.

Aira caryophyllea L. *f. pallescens* — helt och hållet grön, skärmfjäll gröna, silfverglänsande. I skogen mellan Binz och Sellin på Rügen.

Molinia coerulea (L) β *arundinacea* (Schrk) — Pommern, Wrangelsburg.

Triticum junceum $\times$ *repens f. subjunceum* L. M. Neum. i Bot. Not. 1889 pag. 241 — Nord-Pehrd samt på stranden mellan Binz-Sellin (Rügen); *f. campestris* (Gr. och Godr.) Neum. vid Binz.

Lunds botaniska förenings förhandlingar.

XXXIX. Den 27 november 1893.

1. En ny form af *Torilis Anthriscus* (L.)

C. GMEL.

Af A. BERG.

I Augusti 1893 hade jag tillfälle att under en kortare vistelse på Gotland af ofvannämnda umbellat iakttaga en form, som torde förtjena att omnämnas och erhålla särskildt namn. Den växte strax norr om Visby på hafsstranden bland kalkgrus och sparsamt, lågt gräs. Den drog redan genom sin litenhet uppmärksamheten till sig: 3—8 ctm, hvilket ju är en ringa höjd för en växt som annars räknar 1—4 fot. Imellertid var den fullt utbildad med såväl blommor som frukt och företedde med afseende på såväl bladen som blomställningen ett par bestämda karaktärer, som föranledt mig att belägga den med eget

namn, hvartill den torde vara väl så berättigad som t. ex. *f. agrestis* WALLR. af *Aethusa Cynapium* L.

Torilis Anthriscus (L.) C. C. GMEL. *f. pygmæa* nov. *f. Lågväxt*, 3—8 ctm hög, *flockarna* 2—3- (någon gång fyra-) *stråliga*, *bladen en gång parbladigt delade med inskurna flikar*. —

Säkerligen stå de nämnda karaktärerna i samband med plantans litenhet, som åter torde till stor del vara en följd af växtlokalens beskaffenhet; strax bredvid växte dock ståtligt utbildade normala individ, som syntes trifvas godt. Som att vänta var, saknades öfvergångar ej: bladen visade tendens till att öfvergå till dubbelt parbladiga samtidigt med att plantans storlek väsentligen ökades; först vid betydligt ökad storlek blefvo blomflockarna flerstråliga. —

2. Kandidat SIMMONS förevisade exemplar af *Koeleria cristata* PERS. från Borgholm, inlemnade till föreningens växtbyte af Postmästare V. BRATT i Borgholm, som om dess förekomst derstädes lemnat några meddelanden. Han hade påträffat växten å en gräsplan i Borgholms stadspark, hvarför det visserligen låge nära till hands att antaga, att den kommit dit med gräsfrö, som användts till planens insåning. Häremot talade dock, att växten ej förut blifvit observerad, oaktadt planen redan legat i åtskilliga år. Möjligen kunde detta emellertid förklaras med, att gräset i parken till följd af den torra sommaren i år ej blifvit så tidigt afhugget som annars, och att den därför ej blifvit störd i sin utveckling. I hvarje fall torde den ej vara spontan. Exemplaren från Borgholm afveko i habitus något från de danska och tyska exemplar af *Koeleria cristata*, som till jämförelse framlades, men öfverensstämde med dem i karakterer.

3. Studeranden K. NORDSTRÖM förevisade en samling af honom i Blekinge funna variationsformer af *Quercus Robur* L.

Den subfossila förekomsten af *Alnus* vid Skattmansö.

Af GUNNAR ANDERSSON.

I en uppsats af mig (botaniska notiser 1893) om den nuvarande utbredningen samt invandringen af våra tvänne *Alnus*-arter omnämnes (sid. 236) ett då nyligen gjordt fynd af al i en ancycluslera från Skattmansö i Upland. Blad af *Alnus* påträffades först af prof. A. G. NATHORST här; sedan fann jag ett ganska stort antal sådana vid ett besök på lokalen. På grund af lerans lätt sönderfallande beskaffenhet kunde emellertid endast de smärre bladen, hvilka till större delen endast förelågo i aftryck, bevaras och hemföras. Dessa jämte det material som 1861 för Sveriges geologiska undersökning insamlats ha nyligen underkastats en detaljerad granskning af prof. Nathorst och mig. Det visade sig därvid att blad af *Alnus incana* med säkerhet finnas bland dessa. Huruvida äfven *A. glutinosa* bland dem förekommer, är ej möjligt med visshet afgöra. Ehuru jag bland de större af de blad, jag såg vid Skattmansö, vill erinra mig ha sett sådana utan spets och af samma utseende som *A. glutinosas* blad, bör dock denna art tillsvidare anses tvifvelaktig på ifrågavarande lokal.

För de åsigter som blifvit framställda i den citerade uppsatsen har det ingen större betydelse, om bägge eller endast den ena af *Alnus*-arterna finnas här. *A. incanas* förekomst i ancyclusleran vid Skattmansö är emellertid ytterligare ett stöd för min åsigt om dess invandring österifrån tidigare än granen. Skulle framtida undersökning visa att *A. glutinosa* ej finnes där, ligger däruti ett stöd för antagandet att ancycluslerans bildningstid här är samtidig med den tidigare afdelningen af furvegetationen i mellersta Sverige.

Om Phyllodie hos *Cornus suecica* L.

Af OTTO EKSTAM.

I en föregående uppsats¹⁾ har jag påpekat, att *Cornus suecica* i Jämtlands fjälltrakter ofta uppträder med gröna eller delvis gröna svepen. Detta visar sig äfven vara fallet i nordliga Norge, att döma efter pressade exemplar, som farmaceuten N. SVENSSON hemfört från Finmarken och godhetsfullt ställt till mitt förfogande.

På åtskilliga individ af *Cornus suecica* från denna trakt voro blommorna ombildade på flera sätt. Starkast utvecklade af de till ett antal af 4—8 reducerade blommorna i hvarje inflorescens var toppblomman, hvilken oftast var nära dubbelt så stor som umbellans öfriga blommor. Karaktäristiskt för samtliga blommor var, att bägge hyllekransarne voro gröna samt att befruktningsorganen voro mer eller mindre fullständigt reducerade. Foderbladen, i normala fall endast utgörande en 4-flikig valk, voro ända till 6 mm. långa och voro än kortare än längre än kronbladen. Dessa, som varierade mellan 4—6 mm. i storlek, sutto i några blommor alternerande med foderbladen, i andra åter motsatta dessa. I ett par blommor tycktes en öfvertalig kronbladskrans förefinnas, i det att innanför och motsatt kronbladen uppträdde ännu en bladkrans af mindre storlek. Huruvida denna uppkommit genom en differentiering af kronbladsanlagen eller genom en omvandling af ståndarbladen, har jag ej kunnat afgöra. I en blomma iakttogos 3 foderblad och 3 kronblad, i en annan 4 stora foderblad och endast tvenne smärre kronblad. Af andröceet och gynäceet fanns i samtliga blommor endast en antydning i form af en utvecklade knopp, utom i en blomma, där fyra ståndare voro utvecklade, under det i pistillens ställe

¹⁾ Otto Ekstam, Teratologische Beiträge — Öfvers. af K. Vet. Ak:s förhandlingar 1894, n:o 2.

tvenne hyllebladsliknande kransar utbildats, hvadan man här antagligen har med en genomväxning att göra.

Möjligen är det bildningar af det slag, som ofvan beskrifvits, hvilka Jägmästaren H. SAMZELIUS åsyftar i en i Botaniska Notiser för 1891, h. 3, sid. 136—139 publicerad uppsats "Några excursioner vid Gellivare Kyrkby i svenska Lappland", hvori några missbildningar hos *Cornus suecica* beröras. Vid nedskrifvandet af min ofvan citerade uppsats hade jag ej läst denna afhandling, men då min uppmärksamhet nu blifvit fäst härpå, begagnar jag tillfället yttra några ord om den beskrifning Herr SAMZELIUS lämnar om nämnda växt. Herr S. säger sig ha konserverat några intressanta exemplar af *Cornus suecica*, hvaraf ett hade en "kronbladsgrupp" omvandlad till gröna blad, ett annat hade "ej mindre än 6 dylika blad midt uppe bland ståndarne och kronbladen". Hvad i all rimlighets namn menas med att ha en kronbladsgrupp af sex gröna blad midt uppe bland ståndarne och kronbladen? Vidare heter det, att ett exemplar bland annat hade "ett omdanadt bladpar i kronbladshopen (!)". — Detta uttryck är liksom de föregående absolut omöjligt att förstå.

Sträfvandet att införa nya terminologiska begrepp är onekligen i vissa fall högst erkännansvärdt, nämligen då det är fråga om att åstadkomma en behöflig klarhet i mer eller mindre dunkla distinktioner. Författaren har här använt ett diametralt motsatt tillvägagångssätt. De hittills brukliga beteckningssätten för florala organ och organsystem torde nämligen hafva varit fullkomligt tillfyllestgörande vid en beskrifning af ifrågavarande strukturegendomligheter, och att därvid införa sådana nya begrepp som "kronbladshop" etc. skulle jag vilja beteckna med något diametralt motsatt mot erkännansvärdt.

Botaniska föreningen i Stockholm.

Sammanträdet den 25 febr. 1893.

1. Doc. AF KLERCKER meddelade en iakttagelse å rotgrenarne af den i tropiska vatten simmande egen-domliga aracéen *Pistia Stratiotes*, hvilka afskurna bibehöllo samma sneda jämnvigtsläge med hänsyn till lodlinien, hvilket de intaga å växten. Orsaken till denna företeelse låge i en excentrisk fördelning af tyngdpunkten, hvilken tyddes såsom uttryck för en ärftligt fixerad fördelning af under tillväxten alstrade substanser af olika specifik vigt, hvilken fördelning uppstått genom att rotgrenarna hos artens förfäder vuxit i denna riktning.

2. Dr. JUNGNER refererade en del *iakttagelser rörande utbildning af regnblad* i nederbördsrika trakter. En utförligare uppsats häröfver finnes införd i denna tidskrift 1893, häftet 3.

3. Dr. GREVILLIUS lemnade därpå en framställning af vegetationsförhållandena på åtskilliga Hjälmareskar, som nybildats genom sänkningarna 1882 och 1886. Utförligare härom se Bih. t. K. Sv. Vet. Ak. Handl. Bd. 18, n:o 6 samt denna tidskrift 1893, häftet 3.

Sammanträdet den 9 mars.

1. Hr HEDSTRÖM beskref 2 fynd af hasselnötter i torfmossar från Dalarne och Helsingland. Se Geol. Föreningens Förh. Bd. 15, h. 4.

2. Lektor NILSSON redogjorde för sina undersökningar angående tallstekelns och tallmätarens härjningar af skogarne i Nerike under år 1890. Jmf. Forstligt botaniska undersökningar i sydöstra Nerike 1892, i Tidskrift för skogshushållning 1893.

Sammanträdet den 13 april.

1. Om regnblad, daggblad och snöblad. II.

Af J. R. JUNGNER.

Daggbladen äro utmärkande för en i varmare tempererade och subtropiska trakter vidt utbredd vege-

tationstyp. Det karaktäristiska för dessa blad är den uppåtriktade ställningen, den mot basen afsmalnande, i spetsen afrundade formen, den helbräddade kanten, den vanligen glatta ytan, det starkt byggda, i alla delar likformigt utbildade skaftet samt bladens tätt sammanpackade läge i spetsen af grenarna. Vanligen äro bladen långsträckta (spadlika). Det uppåtriktade läget har sannolikt uppkommit genom daggens och solljusets i en följd af generationer fortsatta inverkan och är ett uttryck för tillgodogörande af daggen och det sparsamma regnet samt för skydd mot alltför starkt verkande ljus. Till följd af att bladen äro placerade tätt intill hvarandra, komma nämligen i knoppen, som vanligen saknar fjäll, endast de öfre delarne af hvarje blad att bli fritt exponerade för solljuset och daggen, och resultatet häraf blir, att dessa delar tillväxa starkare än de nedre. Bladens utåt bredare form är för ifrågavarande växter fördelaktig så till vida, att den tillika med den täta placeringen åstadkommer ömse- sidigt skydd mot för skarpt solljus. I vegetationen på Kanarieöarna, särskildt Teneriffa, utgör daggbladstypen det integrerande elementet och är representerad i en mängd olika familjer. Förutom därstädes förekommer sagda typ på vidt skilda trakter, såsom på Cap, i Vestaustralien med flere ställen. I sistnämnda trakt hafva t. ex. Acacierna utbildat sig på delvis analogt sätt. Åtskilliga af de i våra växthus odlade städse gröna växter, såsom oliv, lager, myrten m. fl. tillhöra daggbladstypen. Steppernas "afdunstningsblad" äro en särskild utbildningsform af daggbladen, företrädesvis utmärkt af sin hårlighet. Exempel på öfvergång mellan egentliga daggblad och stebbblad lemna åtskilliga Labiater, Euphorbiacéer o. a. Äfven förekomma öfvergångar från daggblad till en annan bladtyp, "snöblad", karaktäriserad af förekomsten af sågtänder. En dylik öfvergång visa t. ex. *Camellia*, *Euonymus japonicus* o. a. Sågtänderna, hvilka t. ex. hos våra löfträd äro starkt

utvecklade, aftaga i utbildning alltmer, ju närmare man kommer de typiska daggbladens utbredningsområde. Aftagandet beror sannolikt på de ständigt vexlande yttre omständigheter, under hvilka dessa växter lefva, i det att den nattliga daggen och torkan under dagarne småningom, under generationers lopp, åstadkomma förlusten af sågtänderna, hvilka nämligen mer än andra delar af bladet äro utsatta för dessa klimatiska vexlingar.

Hos odlade exemplar af den på gränsområdet mellan daggblads- och snöbladsregionerna stående *Aucuba japonica* förekommer det intressanta förhållandet, att sågtänder här voro utbildade på blad tillhörande sådana skott, som i ungt stadium varit täckta af knoppfjäll, under det att de skott, som sakna dessa, oftast sakna tydliga tänder på bladen. En utförligare afhandling härom kommer senare att publiceras.

Sammanträdet den 27 april.

1. Dr. GREVILLIUS omnämnde *vissa egendomligheter i bladens byggnad hos några växter från Ölands alvar*, af hvilka framgick, att hos en del arter ljuset utöfvar en stark direkt inverkan på väfnadernas utbildning. Särskildt påpekades, att hos vissa former, där bladen till följd af sin ställning träffades snedt af det starkaste ljuset, palissadcellerna vore orienterade mer eller mindre parallelt med ljusets infallsriktning, samt sålunda mot bladytan bildade en sned vinkel, hvars storlek och plan vexlade med bladens, resp. bladdelarnes olika läge. Att denna egendomlighet i strukturen vore att tillskrifva ljusets omedelbara inverkan, framgick bland annat däraf, att hos vissa arter nämnda celler hade den vanliga, mot bladytan vinkelräta ställningen hos sådana former, som vegeterade under förhållanden, hvilka medförde en mindre intensiv belysning, än som på den öppna alvarslätten var fallet.

2. Dr. JUNGNER förevisade en serie bladtyper inom släktet *Ficus* från olika delar af jorden, hvilka

belyste skilnaderna i den yttre bladstrukturen mellan de af honom uppställda klimatologiska kategorierna "regnblad", "daggblad" och "snöblad".

3. Prof. LAGERHEIM omnämnde en egendomlig Cyperacé, *Dichromena*, från Panama, som i motsats till sina närmaste släktingar var inrättad för frömjölsöfverförande genom insekter. Den företedde på afstånd en förvillande likhet med en blomkorgväxt, hvadan här mycket sannolikt föreläge ett fall af härmning. Vissa blad hade nämligen ombildats till vid basen hvita organ, som voro samlade till en blomkronliknande stjärna. Den hvita färgen var förorsakad af ljusets brytning genom en massa i det inre af bladets basala del förefintliga små luftrum. Föredraganden hade konstaterat, dels att växten var föremål för flitiga insektbesök, som medförde öfverflyttandet af pollen mellan olika individer, dels att insekterna icke erhöilo någon belöning för dessa sina ofrivilliga tjänster, då nämligen ingen honungsafsöndring hos växten förekom.

4. Docenten AF KLERCKER förevisade en af honom konstruerad apparat för odlingar af mikroorganismer i lösningar af bestämd koncentration, samt meddelade en teori för tillväxten af membranklädda celler.

Sammanträdet den 12 maj.

1. Lektor NILSSON föredrog om de slutsatser, som kunde dragas af ett noggrannt detaljstudium öfver växtarternas nuvarande utbredning i vårt land med särskild hänsyn fäst vid betydelsen af s. k. reliktfomer.

2. Dr. JUNGNER demonstrerade en karta, utvisande fördelningen af bladtyperna inom släktet *Acer* på olika klimatologiska områden.

Sammanträdet den 29 sept.

1. Dr. JUNGNER föredrog om *vegetationen öfvan trädgränsen* och omnämnde först förhållandena i Jämtlands fjälltrakter. Öfver hufvud kunde allt, som ligger mellan träd- och snögränsen, betecknas med det från Venezuela hemtade Humboldtska namnet "Para-

mos" eller med det Wahlenbergska "regio alpina". En indelning af vegetationen på detta område låte sig utan svårighet genomföras med hänsyn till klimatets, resp. markens olika beskaffenhet på skilda ställen. Utbildningen af olika formationer vore betingad häraf. De särskilda till hvarje formation hörande växterna genomgingos och illustrerades medelst pressade exemplar samt teckningar och fotografier, de senare utförda af hr O. Ekstam.

Närmast drifvorna förekomma i allmänhet ofta koncentriskt anordnade arter med små sågade, nästan cirkelrunda blad, "alpina snöblad". På de högt belägna, oftast torra, kalla och blåsiga plåtåerna uppträda arter med tättsittande, små blad, till större delen Ericinéer. På de i närheten af drifvorna belägna, för vinden utsatta sluttningarna stå gruppvis och tätt sammanslutna växter med flikiga bladformer. Nedanför dessa och drifvorna, hufvudsakligen intill de bäckar, som här framrinna, samt på de stora områden däromkring, hvarest marken ständigt fuktas af det kalla smältvattnet, utbreder sig det område, som i synnerhet påminner om "Paramos", nämligen gråvideregionen, hvilken är utmärkt till största delen genom bladens täta hårlighet, till mindre del genom blåaktigt vaxöfverdrag i synnerhet på bladens undre sida. Äfven arter med köttiga blad uppträda här. De olika formationernas allmänt habituella karaktär härledde sig i synnerhet från bladens form, ställning, beklädnad o. s. v. Bladgestalten vore ett uttryck för och en följd af de yttre omständigheternas inverkan och på samma gång ett skydd emot dessa. I allmänhet tydde vegetationen ofvan trädgränsen på ett jämförelsevis mycket torrt klimat i dessa trakter.

Slutligen antyddes, att en motsvarande utbildning af ofvannämnda olika formationer egt rum äfven i andra af jordens fjälltrakter.

2. Docenten AF KLERCKER lmnade en redogörelse för de principer, som följts vid uppgörandet af planen för den tillmnade fytobiologiska försöksstationen vid Djursholm. Det vore bl. a. föredragandens afsigt att söka möjliggöra företagandet af experimentella undersökningar öfver den på Djursholm vildväxande vegetationen, i afseende på de relationer, i hvilka denna står till yttre omständigheter, såsom olika grad af belysning, fuktighet i marken o. s. v. Såsom särskildt gynnsam för anställande af dylika försök framhölls terängens och vegetationens omväxlande beskaffenhet. På det afsedda området finnas nämligen flera bestånd af olika natur, såsom ekbestånd, tallbestånd o. a., hvart och ett med sin karaktäristiska undervegetation. Föredraganden uttalade som ett af önskningsmålen beträffande den blifvande anstalten, att genom experimentelt företagna förändringar i de yttre förhållandena viktiga bidrag skulle kunna vinnas till utrönande af olika arters olika relationer till dessa, hvilka bland annat torde komma att få uttryck i de olika resultaten af deras ömsesidiga kamp för tillvaron. Ytterligare en gynnsam omständighet för företagets förverkligande ansåg föredraganden ligga däri, att områdena för det blifvande försöksfältet hysa så naturliga bestånd som möjligt, då de nämligen äro ytterst obetydligt trafikerade.

3. Dr. GREVILLIUS framlade abnorma former af asp och björk från Medelpad. Äfven *Alnus incana* v. *microconus* L. M. Neum. förevisades. Se härom på annat ställe i denna tidskrift.

4. Docenten AF KLERCKER betonade i ett föredrag önskvärdheten af att, mera konsekvent än hvad hittills skett, jämte den morfologiskt-fylogenetiska införa en biologisk terminologi. Han uppehöll sig i synnerhet vid benämningen "blomma" och framhöll att detta begrepp är morfologiskt, icke biologiskt. I sammanhang härmed påpekades åtskilliga biologiska egendom-

ligheter hos blomställningarna från hittills mindre beaktade synpunkter.

Sammanträdet den 14 okt.

1. Dr. JUNGNER lemnade en redogörelse för *byggnaden af bladen hos några småbladiga fjällväxter ofvan trädgränsen* samt påvisade, att ett samband råder mellan den olika bladformen och de resp. arternas olika ymnighetsgrad, så till vida nämligen, att ju mera ombildade bladen äro i riktning åt skydd mot kölden, desto ymnigare är deras förekomst. Köldskyddet åstadkommes i synnerhet genom nedvikning af bladkanterna, hvarigenom ett mer eller mindre slutet luftrum bildas på undersidan. En sammanhängande serie påvisades från den ymnigt förekommande *Empetrum*, med bladkanterna så långt nedvikta, att ett i det närmaste slutet luftrum bildas, ända ned till några sparsamt förekommande arter med från den vanliga formen icke afvikande bladtyp.

2. Kand. A. G. KELLGREN visade ett fullständigt exemplar af *Monotropa Hypopitys*, insamladt i skogen mellan Djursholm och Svalnäs, samt påpekade, huru som denna växt vanligen förekommer på så djup jordmån, att man har svårt att fullständigt upptaga dess egendomliga rotsystem. Å anförda lokal förekom densamma emellertid å endast 5—6 centimeters djup i en af barrträds- samt *Vaccinium*rötter genomväfd jordtorfva, i hvilken dessutom anträffades en fruktkropp af *Elaphomyces granulatus*.

3. Herr EKSTAM visade exemplar af *Cornus suecica* med proliferade inflorescenser och gröna involukralblad. (Utförligare härom se Öfversikten till K. Vet. Ak:s förhandlingar 1894, n:o 2.)

Sammanträdet den 30 okt.

1. Dr. GREVILLIUS meddelade biologiska och floristiska iakttagelser från några lunddålder i olika trakter af Sverige. (Dessa publiceras i *Botanische Zeitung*).

2. Herr EKSTAM förevisade en monströs form af *Primula sinensis*, med petaloider fästa på bakre delen af petalerna. (Jmf. Öfversikten till K. Vet. Ak:s förhandlingar 1894, n:o 2.)

3. Docenten AF KLERCKER förevisade en i vårt land hittills icke anträffad, af föredraganden på Dalarö nyligen upptäckt hybrid mellan *Vaccinium Myrtillus* och *Vaccinium Vitis idæa*, som närmade sig den förra genom den tandade bladkanten och sin icke synnerligen läderartade konsistens, den senare åter genom den nästan fullständiga reduktionen af vingkanterna på grenarna.

Sammanträdet den 9 nov.

1. Dr. JUNGNER redogjorde för *utbildning af droppspetsar hos frukter i regnrrika trakter*. Denna utbildning är tydligen en anpassning till ett hastigt afledande af det ymniga regnvattnet, som endast i ringa grad adhererar vid fruktens nedåtvända spetsiga ända. Frukterna blifva sålunda efter ett regn torrlagda på en kortare tid, än som skulle vara fallet, om den nedåt riktade ändan vore afrundad, och genom denna torrläggning åstadkommes sålunda ett kraftigt verkande skydd mot förruttelse. Denna fruktform har sannolikt, på samma gång den lemnar skydd mot den alltför rikliga nederbörden, uppkommit genom dennas omedelbara inverkan, fortsatt under ett betydligt antal generationer. Detta fall af advers anpassning är sålunda analogt med de för samma trakter karaktäristiska nedhängande eller nedböjda, i en längre eller kortare spets slutande bladen. I våra nordiska trakter, där nederbördsmängden är vida mindre, kan man naturligtvis icke vänta att finna denna frukttyp mera rikligt representerad. Emellertid förekommer den äfven på våra breddgrader, t. ex. hos de på skuggiga och något fuktiga lokaler, företrädesvis på regnriska områden växande *Corydalis*-arterna samt hos *Orob. vernus*; denna senare utmärker sig dessutom

därigenom, att äfven bladen äro hängande och spetsiga.

Äfven några andra typer för fruktformer från samma trakter genomgingos.

2. DENSAMME anförde *ett egendomligt fall af på pollinerande insekter reagerande "skyltning"*. Det hade iakttagits hos den med kaffebusken beslägtade *Mussænda luteola*; hos några blommor i omkretsen af blomsamlingen utväxer här ett af foderbladen till ett organ af lifligt gul färg och af ungefär samma form och storlek som örtbladen. På detta sätt omgifves den af små och oansenliga blommor bestående blomsamlingen af en krans af stora, starkt i ögonen fallande kronbladslänkande organ, hvilka tjenstgöra som lockmedel för insekterna, hvilka genom sin verksamhet möjliggöra fröens utbildning, samt indirekt, troligen äfven frukternas spridning. Förekomsten af *gula* fjärilar på de lokaler, där dessa växter uppträda, står möjligen i samband med dessa förhållanden.

3. DENSAMME förevisade en Verbenacé med nedre delen af bladskäften efter bladets fällning utbildade till klätterorgan.

4. DENSAMME omnämnde en med stora, praktfulla hvita blommor och långt utdragen smal pip försedd Convolvulacé, *Calonyction speciosum* Chois. Denna slår ut sina blommor på aftonen och sluter sig tillsammans på morgonen vid solens framträdande. Arten förekommer mest slingrande på de höga stammarne af en *Dracæna*. De hvita blommorna och den långa pipen tydde på pollination genom nattfjärilar. På marken under dessa lianer hade föredraganden flere gånger iakttagit fragment af en stor, gråaktig nattfjäril.

5. Dr. TISELIUS förevisade därpå en samling *Potamogeton*-former, afsedd att inom den närmaste framtiden utgifvas i ett exsiccaterk.

6. Docenten LJUNGSTEDT visade en del hattsvampar samt blommor och blad, konserverade enligt fru E. BERNDES-LJUNGSTEDTS balsameringsmetod.

Sammankomsten den 23 nov.

1. Kand. A. G. KELLGREN redogjorde för den geografiska utbredningen af *Ledum palustre*, som enligt hans tolkning innefattade en formserie med cirkumpolär utbredning och måste anses som arktisk, ehuru en af formerna har en utbredning något olik öfriga arktiska växter. (En uppsats härom kommer att inom kort publiceras.)

2. Lektor NILSSON höll ett föredrag om vegetationsförhållandena på Omberg; samt visade grenar och blad af bok därifrån, angripna af sjukdomar förorsakade dels af insekter dels af svampar.

Sammankomsten den 18 dec.

1. Herr EKSTAM föredrog om *byggnaden hos några arktiska växters, specielt Pedicularis-arters rötter*, från jämförande anatomisk-fysiologisk synpunkt. Hos de rötter, som äro utbildade till organ för upplagsnäring, förekommer en krets af stora luftgångar i veden, i barken eller i bådadera. Till följd af dessa luftgångar visa tvärsnittet hos roten ett slags hjulkonstruktion, hvilken skarpast framträder hos *Pedicularis lanata*. På tvärsnitt äro de sålunda bildade hjulekarrarne bågformigt böjda, mestadels åt samma håll. Denna byggnad är synlig för blotta ögat. En likartad konstruktion förefinnes hos systematiskt vidt skilda arter från samma slags ståndorter, hvadan sannolikheten af att dessa bildningar ega en gemensam fysiologisk innebörd påpekades. (En utförlig afhandling härom kommer inom kort att publiceras.)

2. Dr. JUNGNER redogjorde för *några exempel på frukt- och fröspridning vid tropiska kuster*. På den breda sandstranden anträffades i synnerhet klot- eller trissformade frön eller fruktstenar. De till förstnämnda kategori hörande hade genom bränningarnes och sandens bearbetning småningom blifvit klotformiga och befriade från sitt kantiga ytterhölje. Exempel härpå erbjöde kokosnötterna. Eller också voro fröna, såsom

hos *Mucuna*-arterna, *Entada gigalobium* m. fl., plattade med cirkelrund omkrets. Formen vore egnad att underlätta spridningen. Då frukten eller fröet af vågen uppkastades på stranden rullade de med lätthet uppför den nakna sandplanen och nådde lättare strandens vegetationsgräns, än om de voro kantiga, såsom dessa frukter ofta äro vid nedfallandet. Kanterna hindrade de från träden nyss nedfallna frukterna från att genast kastas tillbaka upp på stranden. En del växter tillhöra som bekant endast tropikernas stränder, och det var hufvudsakligen dessa, som enligt föredragandens åsikt genom det naturliga urvalet hade utbildat sig till en viss likhet sinsemellan i afseende på frukt- och fröformen.

4. Docenten LJUNGSTEDT demonstrerade en i Jämtlands fjälltrakter anträffad form af *Pedicularis palustris*.

5. Herr EKSTAM förevisade en monströs form af *Lappa minor* med örtbladsliknande brakteer. (Vidare härom se denna tidskrift för 1894, häft. 1.)

Från Botaniska Sällskapet i Stockholm förhandlingar.

Den 15 november 1893.

1. Professor V. WITTRÖCK höll föredrag om våra Nymphæaceers — särskildt den röda näckrosens — morfologi och biologi.

2. Professor V. WITTRÖCK lämnade några meddelanden om den regnrika och milda höstens inflytande på växtligheten — i synnerhet den alpina — i Bergianska botaniska trädgården. Härvid omnämndes, att vid tillfället 24 arter fjällväxter stodo i full blomning. Vidare förevisades och demonstrerades tvänne senblommande växtarter från nämnda trädgård, näml. *Sedum erythrostictum* Miqu., från Japan, och *Solidago macrorrhiza* Lge, från Spanien.

3. Amanuensen H. DAHLSTEDT framlade en, af honom under en resa i Schweiz och Savoyen sammanbragt, vacker och rikhaltig samling af fjällväxter och anknöt därtill en del växtgeografiska meddelanden.

Den 6 december 1893.

1. Professor V. WITTRÖCK höll föredrag om studiet af systematiska enheter af lägre rang än arter. Därvid framhölls särskildt C. von NÄGELI'S och A. JORDAN'S verksamhet på detta område, hvarjämte en uppmaning ställdes till de medlemmar af sällskapet, som därtill vore i tillfälle, att genom odling kontrollera de iakttagelser, som de i nämnda afseende kunde komma att göra i fria naturen.

2. Amanuensen F. AHLFVENGREN förevisade och beskref följande hybrider, som han funnit på Gotland: *Malva borealis* Wallm. $\times$ *vulgaris* Fr., *Potentilla erecta* (L.) $\times$ *reptans* L. och *Scleranthus annuus* L. $\times$ *perennis* L. Jfr. Bot. Not. 1893 sid. 162 o. f.

3. Amanuensen F. AHLFVENGREN förevisade och demonstrerade Fasc. II af Neuman, Wahlstedt, Murbeck: "*Violæ Sueciæ exsiccata*".

Den 28 februari 1894.

1. Rektor S. ALMQVIST redogjorde för beskaffningen af buskstammen hos *Rubus*, särskildt med stöd af några mindre vanliga former, som af föredr. anträffats, hos *R. cæsius*.

2. Prof. V. B. WITTRÖCK framlade och demonstrerade fasciklarne 22—25 af "*Algæ aquæ dulcis* quas distribuerunt Veit Wittrock et Otto Nordstedt".

3. Några sällsyntare fanerogamer från norska Finmarken.

Af NIKOLAUS SVENSSON.

Sommaren 1892 företog föredr. en resa i norska Finmarken. Därvid besöktes nästan uteslutande kustlandet och endast i Altens och Tanens floddalar företogs längre exkursioner inåt landet. Utbytet hade dock

varit särdeles rikt och en större samling pressade exemplar förevisades inför Sällskapet.

Om följande växter lemnades kortare meddelanden.

Mulgedium sibiricum. Finnes på många ställen kring Altenelf, men synes blomma sent. Var föga mer än halfutvecklad i medio af augusti. Älskar fuktiga och skuggiga ställen.

Polemonium pulchellum. Denna växt har en högst obehaglig lukt. Det finnes näppeligen någon annan skandinavisk växt, hvars blommor hafva en så vämjeligt stinkande lukt. Enda kända växtställe i Skandinavien är Bugönäs i Sydvaranger. Den förekommer der i mängd på ett sandigt och mycket begränsadt område helt nära byn. Synes ej arbetas af de här talrika fåren.

Gentiana involucrata. Är allmän på Finmarkens hafsstränder. Den växer med förkärlek på gräsrika ställen ofvanför den egentliga stranden.

Gentiana serrata. Denna är på långt när icke så vanlig som föregående, och med utvecklade blomkronor ser man den mycket sällan. Både denna och föregående observerades på spridda ställen vid Altenelf åtminstone 5 kilom. från kusten.

Euphrasia salisburgensis. Är sedan gammalt uppgifven för fjellet Sakkobani vid Altenfjord, men finnes äfven på andra fjell i närheten. Exemplar från Finm. äro gröfre och större än gotländska.

Plantago borealis. Skiljer sig från *P. maritima* hufvudsakligen genom sina korta, tjocka ax och 4-fröiga kapslar. Bladen äro mycket köttiga. Växten har ett från *P. maritima* ganska afvikande utseende. Anträffades endast på ett ställe, Nyborg vid Varangerfjorden och är säkert mycket sällsynt.

Cornus suecica. En monströs form med grönaktiga svepeblad och blommorna omvandlade till örtblad anträffades på flera ställen i Tromsöfjellen.

Ranunculus sulphureus. Växer på mycket sankaställen — i dalar och sänkningar uppe i fjellen — ofta i eller invid rinnande vatten. Detta i motsats till *R. nivalis*, som merendels förekommer uppe på sluttningarna omedelbart nedanför de smältande snödrifvorna. Öfvergångsformer mellan *R. nivalis* och *R. sulphureus* funnos på flera ställen. Särdeles rikligt förekom *R. sulphureus* i fjellen mellan Langfjord och Vester Tana, Ostfinmarken.

Ranunculus nivalis. Särskildt anmärkningsvärda äro de yppiga former, som i Ostfinmarken anträffas af denna växt. Det är icke ovanligt att finna exemplar med 2 å 3 stjelkblad och blommor med en tum i diameter.

Cochlearia arctica. Förekommer på hafsstränderna, men ofta äfven och mera typisk vid bäckar, icke sällan högt upp i fjellen. Öfvergår både i *C. officinalis* och *C. anglica* och dessa s. k. öfvergångsformer äro de vanligaste. I mängd och typisk växte *C. arctica* vid Oxfjord i Vestfinn.

Cochlearia anglica. Särdeles typiska exemplar af denna insamlades vid Talvik, Vestfinn.

Wahlbergella affinis. Denna anträffades i mängd på stranden af Altenelf nedanför fjellet Lill-Raipas. I enstaka exemplar växte den äfven nedanför och ofvan Stor-Raipas. Den blommar tidigt. Redan sista dagarna i Juli hade den moget frö.

Dianthus superbus. Förekomsten af denna växt i Ostfinn. är anmärkningsvärd. Den finnes icke i det öfriga Norge och hos oss som bekant endast i Skåne och södra Halland. Den synes emellertid trifvas godt upp i höga Norden och är ganska allmän. Växer i närheten af hafsstränderna.

Stellaria longipes. Enda kända växtställe i Skandinavien är Talvik i Vestfinmarken. Den förekommer der högt upp på Vas-bottenfjellet vid några af skiffrar bildade afsatser, hvilka ständigt fuktas af nedsipp-

rande vatten. Den blommar sent, troligen fram i sept.; hinner möjligen icke alla år i blom. När stället besöktes i medio af augusti, hade den helt nyligen börjat växa. Stjelkarna öfvervintra och fortsätta tillväxten följande år.

Arenaria lateriflora. Förekommer i Skandinavien endast vid Pasvigs elf, Sydvaranger, omkring 5 kilom. uppför floden. Den finnes der rikligt under björk och videbuskar helt nära elfven. Den växer äfven vid samma elf och närmare kusten vid Boris Glebs kapell på ryskt område.

Saxifraga stellaris β *comosa* f. *vivipara*. En egenomlig form med stänglarna upptill mycket greniga och alla blommorna ersatta af en massa fjällika gyttningar. Anträffades på kärrartad mark ofvan Vadsö.

Koenigia islandica. Går i Ostfinm. ända ned till hafvet och finnes i största mängd vid sidorna af den längs Varangerfjordens strand löpande vägen mellan Nyborg och Vadsö.

Platanthera obtusata. Denna har sedan gammalt angifvits från fjellet Sakkobani vid Kaafjord nära Alten. Föredr. fann den växande tillsammans med *Gymnadenia albida* på en af fjellets högsta afsatser dock endast i några få exemplar. Arten har förut funnits rikligt på ett näs nedanför fjellet, men är väl nu nästan utrotad. Den hade vid flera tillfällen under de sista åren förgäfvets eftersökts af olika botanister. Mycket troligt är dock att den finnes på andra fjell i närheten, hvilka i allmänhet hafva samma vegetation som Sakkobani.

Veratrum album β *Lobelianum*. Är mycket allmän kring Tana fjord och går högt upp i fjellen, dock endast i fjordens omedelbara närhet. I Tanen föres ett formligt utrotningskrig mot densamma på grund af dess giftighet. Den tycktes dock reda sig godt och prunkade ofta maushög öfverallt på de små betestäpporna kring elfven.

Polygonum Raji. Exemplar från Finm. afvika betydligt från vår svenska *P. Raji*. Något, som genast faller i ögonen, är det kompakta växtsättet och den stora rikedomen på blommor. Bladen äro kortare och bredare; blommor och nötter betydligt större. Kalkens flikar äro vitkantade, på svenska exemplar rödletta. Den förekommer icke blott vid Nesseby, elfven Sevjocks utlopp, utan äfven på många andra ställen kring Varangerfjorden t. ex. Bugönäs och Elvenäs. Äfvenledes finnes den vid Altenfjord.

Carex saxatilis f. masculina! Axen endast innehållande hanblommor. Denna form påträffades i myrar mellan Langfjord och Vester Tana i Ostfinmarken.

Carex vaginata f. picta! Bladen hvitrandiga. Påträffades rikligt i fjellen ofvan Lebesby vid Laxe-fjorden. Finnes äfven på Flöjffjellet vid Tromsö.

Förutom ofvannämnda växter förevisades ännu ett femtiotal arter.

Den 21 mars 1894.

1. Dr. E. HENNING redogjorde för "Hufvuddragen af sädesrostens historia från äldsta intill nuvarande tid". [Utförligt kommer att härom meddelas uti "Studier öfver sädesrosten af JAKOB ERIKSSON och ERNST HENNING".]

2. Prof. J. ERIKSSON höll föredrag "Om sädens svartrost (*Puccinia graminis*), dess natur och utvecklingshistoria, enligt nyare undersökningar." [En resumé af innehållet finnes meddelad uti "SORAUER'S Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten, 1894, N:o 2, samt uti Kgl. Landtbr. Akad. Handl. och Tidskrift, 1894, N:o 2. Utförligt kommer att därom meddelas uti nyss nämnda "Studier öfver sädesrosten".]

Den 18 april 1894.

1. Prof. V. B. WITTROCK angaf några områden lämpliga för botaniska sommarstudier af den art, att de kunde utföras af hvarje noggrann iakttagare hvar som helst och blifva af vida större vetenskapligt värde än det nu brukliga okritiska herbariesamlandet.

2. Doc. GUNNAR ANDERSSON föredrog "om förekomsten af några nordliga växtarter i mellersta Sverige". Föredraget kommer att publiceras som särskild uppsats i denna tidskrift.

**Botaniska sektionen af Naturvetenskapliga
Studentsällskapet i Upsala.**

Den 26 okt. 1893.

1. Kand. TH. FREDRIKSSON demonstrerade botaniska trädgårdens *Pelargonium*- och *Oxalis*-arten.

2. Docenten O. JUEL gaf en framställning af pollinationsapparaten hos *Schizanthus pinnatus* (Se Öfvers. af Vet.-Ak. Förh. 1894 N:o 2).

Den 9 nov. 1893.

1. Kand. TH. EKMAN förevisade de i botaniska trädgården odlade arterna af släktena *Melandrium*, *Lychnis*, *Saponaria*, *Gypsophila*, *Tunica* och *Dianthus*.

Den 23 nov. 1893.

1. Kand. MATTS FLODERUS demonstrerade botaniska trädgårdens *Drypis*-, *Agrostemma*-, *Heliosperma*-, *Silene*-, *Viscaria* — och *Cucubalus*former.

2. **Sphagnum Wulfii** Girg. återfunnen vid
Upsala.

Af E. NYMAN.

Hösten 1890 tillkännagaf amanuensen K. A. Th. Seth i bot. sektionen ¹⁾, att *Sphagnum Wulfii* anträffats i närheten af Upsala vid Läby vad af stud. Rob. Fries. Trots ifrigt sökande i trakten har lokalen ej kunnat återfinnas, men har det i stället lyckats mig att finna den i Norby skog, 20 minuters väg från bot. trädgården, ungefär 100 steg söder om ett Ekeby tillhörigt torp, Igelkärret.

Den lilla vattensamling, vid vars kant *S. Wulfii* växte, är belägen i ett hvad växtfysiognomerna benämna

¹⁾ Ref. i Bot. Not. 1891, pag. 112.

pinctum hylocomiosum, här lågväxt tallskog med undervegetation af *Hylocomium*-arter. Sin natur af "typisk granväxt" har den alltså på detta ställe frångått, låt vara att möjligheten därför ej är utesluten, att lokalen förr varit bevuxen med granskog. För öfrigt torde den väl ingalunda vara bunden till någon viss formationstyp utan lika gerna kunna uppträda, hvar helst den i fråga om fuktighet och dylikt finner lämpliga existensvilkor.

Den tufva *S. Wulfi* bildade på den uppgifna lokalen omfattade en yta af ungef. 1 □ m. och var bevuxen med åtskilliga ris (*Empetrum*, *Calluna*) och lägre *Salix*buskar, *Hylocomia*, *Sphærocephalus palustris*, *Polytrichum strictum* m. m. Exemplaren voro frodiga, uppnående en längd af ända till 2 1/2 dm. och försedda med unga sporogonier ännu inneslutna inom perichætialbladen (d. 31 okt.).

Genom successivt afdöende nedifrån af de multnande stammarne tycks en riklig individualisering af sidoskott försiggå.

Vid försök att utplocka den i *Sphagnum*-tufvan ymnigt insprängda *Polytrichum strictum* visade det sig, att detta med svårighet lät sig göra utan att antingen *Sphagnum*-stammen afbröts eller de intill stammen tryckta, nedåt riktade grenarne lössletos och förblefvo fastsittande vid det "rotludd", som hos *P. strictum* utgår från stammen eller bladslidornas rygg-sida. Ett snitt genom en stamdel af *Polytrichum* med i rhizoiderna fastsittande grenar af *Sphagnum* gaf vid handen, att de färglösa rikt förgrenade, relativt tunnväggiga rhizoiderna inträngt genom porerna i de hyalina, vattenförande cellerna hos *Sphagnum*bladen och i alla riktningar genomdrogo bladen, något som ej borde varit förenadt med någon svårighet för rhizoiderna, då de ej behöfde upplösa och genomtränga por-membranen, enär densamma hos de hyalina cellerna resorberats.

Vattentillförseln för *Polytrichum* är visserligen genom det capillärnät, som de rikt förgrenade rhizoiderna bildar, betryggad, men genom det innerliga sambandet med de vattenförande *Sphagnum*cellerna torde den väl — om icke inträngandet får betraktas som en ren tillfällighet — än ytterligare underlättas.

Polystichum montanum Roth. funnen i Jämtland.

Af K. JOHANSSON.

Vid bestigandet af södra delen af Mullfjället förra sommaren fann jag denna ormbunke växande bland luxurierande, minst meterhöga exemplar af *Phegopteris alpestris* Mett. Växtstället var en humusrik dalgång vid en bäck, där denna genomskär björkregionen. Vegetationen i allmänhet var mycket frodig, och hvad *Polytrichum montanum* beträffar, var en rugge därat minst 1 m. hög. Vid sedan anställd jämförelse med ex. från Skåne och Danmark visade sig öfverensstämmelsen fullständig utom däri, att å de jämtländska exemplaren bladen undertill voro nästan glatta. Detta betyder dock mindre, enär hårligheten hos denna art ej är någon synnerligen konstant karaktär. De gula glandlerna voro synnerligen täta.

Polystichum montanum är i Sverige förut blott känd från Skåne, södra Halland samt Visingsö, men i västra Norge förekommer den så långt upp som vid Bindalsfjord (vid samma breddgrad som nordligaste hörnet af Jämtland). Vidare finnes den i Skotland på ända till 3,000 fots höjd, under det att dess växtplats på Mullfjället kanske befinner sig 500 fot lägre. Ehuru den alltså förut är anträffad både nordligare och på större höjd öfver hafvet (dock ej båda delarna samtidigt), torde de klimatiska förhållandena på Mullfjället vara vida ogynnsammare än på någon hittills känd fyndort.

Det är dock ej detta förhållande ensamt, som föranledt mig att fästa botanisternas uppmärksamhet på de jämtländska fjällen, utan den märkliga omständigheten, att förut tvänne sällsynta ormbunkar uppgifvits hafva blifvit anträffade i närmaste grannskap till Mullfjället. I Svensk Flora af N. C. Kindberg säges nämligen *Polystichum rigidum* växa på Åreskutan, en lokaluppgift, som ej influtit i senare floror, af hvad skäl, känner jag ej. Kanske förväxling med *P. Filix* mas ägt rum (jfr. Krok i Hn. Fl. ed. 12). Den andra i senare tid likaledes ur Jämtlands flora strukna ormbunken är *Aspidium aculeatum* Sw. I K. Vet. Ak:s Årsberättelse om Botaniska arbeten och upptäckter för år 1828 (s. 247) omtalar J. E. Vikström, att denna växt blifvit af N. O. Ahnfelt funnen 1828 i Skärali i Skåne, samt tillägger att den "redan år 1813 blifvit upptäckt i Jämtl. af Dr. Hartman, som likväl för-gätit att anteckna växtstället"; och i Hn. Fl. ed. 2 (1832) upptages Åreskutan såsom växtplats, men med ett frågetecken. Måhända är förhållandet med denna lokaluppgift af andra botanister redan utredd. Om ej så skulle vara, synes saken vara värd någon uppmärksamhet. Då *Aspidium aculeatum* och *Polystichum montanum* hafva i det närmaste samma utbredning, vore det mindre underligt, om äfven den förra skulle anträffas i Jämtland.

Literaturofversigt.

Foslie, M., New or critical Norwegian Algæ Trondhjem 1894, 31 sid. + 3 pl. (Det K. norske Videnskabers Selskabs Skrifter).

Några af de i detta arbete omnämnda växterna hade förf. haft tillfälle att undersöka i Riksmuseum i Stockholm. Släktena *Ascocyclus* Magn. och *Phycocelis* Strömf. ställas som subgenera under *Myrionema*. Den nya arten *Elachista moniliformis* bildar en nytt sub-

genus *Scirocarpus*. Af *Ectocarpus* beskrifves en ny art *E. Hansteeni*.

Bland *Ectocarpeerna* beskrifves ett nytt slägte sålunda:

Ulonema thallo epiphytico, e filis repentibus statu juniore contortis, adultiore fere in membranam conjunctis, rhizinos vel fila plus minusve elongata in parenchymate hospitis et fila erecta emittentibus composito. Sporangii unilocularibus e filis repentibus vel basi filorum erectorum ortis. Sporangii plurilocularibus ignotis. *U. rhizophorum* på *Dumontia* filiformis från Tromsötrakten och Östfinmarken.

Crombie J., A monograph of Lichens found in Britain: being a descriptive Catalogue of the species in the Herbarium of British Museum. Part I. London 1894, 519 sid. 8:o.

Detta arbete, som blifvit insändt till Red. för anmälan, kan nog med fördel användas äfven af skandinaviska lichenologer. Beskrifningarne äro i allmänhet temligen korta; till hvarje slägte meddelas ett träsnitt. Det stora antalet af undersökta originalexemplar från Dillenius, Hudson, Sowerby, Dawson Turner, T. Taylor, Salwey, Mudd och Liehton i British Museum höjer naturligtvis arbetets värde. Den geografiska utbredningen är angifven med stor noggrannhet. Denna del börjar med *Ephebacei* och räcker till *Lecidiei*.

Smärre Notiser.

Vetenskapsakademien d. 14 febr. Anmälades att berättelser om resor, som företagits med bidrag af akademien, inkommit från fil. kand. A. G. KJELLGREN, aman. GUNNAR ANDERSSON och dr. J. R. JUNGNER.

Beslöts att en särskild trädgårdsmästare för den botaniska afdelningen af Bergianska trädgården skulle anställas och antog akademien härtill hr C. W. HARTMAN.

Letterstedtska medlen för särskild maktpåliggande vetenskapliga undersökningar ställda akademien till sin ledamot pr. A. G. NATHORSTS förfogande för anordnande enligt en företedd plan af undersökning utaf

torfmossar med afseende å den skandinaviska vegetationens historia.

Amanuensen GUNNAR ANDERSSON lemnade en redogörelse för de undersökningar, som han med understöd af akademien företagit af qvartära växtförande aflagringar inom södra och mellersta Sverige. Han fäste sig delvis särskildt vid nivåförändringarnes förhållande till vår floras viktigaste invandringstid. Prof. Wittrock anmälde för införande i Öfversigten 1:o) Ueber den Mechanismus der *Schizanthus*-Blüte af doc. O. JUEL; 2:o) Teratologische Beiträge af amanuensen OTTO EKSTAM; och 3:o) Zur Kenntniss der Blütenbestäubung auf Novaja Zemlja af densamme.

Sekreteraren inlemnade för intagande i Öfversigten en uppsats af med. dr. M. ELFSTRAND, Archhieracien Norwegisch Finmarken von Prof. Th. M. Fries in den Jahren 1857 und 1864 gesammelt.

Den 11 april. Prof. WITTRÖCK redogjorde för den af lektor LINDMAN inlemnade reseberättelsen, af hvilken framgick att han och den andre stipendiaten dr. MALME vid början af sistlidne febr. befunno sig i Brasiliens centrala stat Matto Grosso. Prof. WITTRÖCK meddelade derefter att af apotekaren C. G. H. THEDENIUS' i Göteborg till riksmuseets botaniska afdelning förärats aflidne lektor K. F. THEDENIUS' stora och dyrbara växtsamling, hvarpå akademien beslöt att till apotekaren Thedenius aflåta en tacksamhetskrifvelse. — Till införande i Öfversigten inlemnades en uppsats af amanuensen O. EKSTAM, Bidrag till kännedomen om Novaja Semljas fanerogamvegetation. Prof. P. T. CLEVE inlemnade för införande i Bihanget till handl. en af honom sjelf författad afhandling: Resultaten af den svenska hydrografiska undersökningen af Östersjön och Nordsjön under ledning af G. Ekman, O. Pettersson och A. Wijkander II. Planchtonundersökningar. Clioflagellater och Diatomaceer.

Den 9 maj. Prof. CLEVE refererade sin vid föregående sammanträde inlemnade afhandling. För intagande i akademiens skrifter inlemdes en afhandling af dr. A. Y. GREVILLIUS, Bidrag till kännedomen om höstvegetationen på nephelinsyamitområdet i Alnös norra del samt på närliggande holmar i Medelpad.

Letterstedtska föreningen beviljade d. 12 maj 500 kr. åt docenten GUNNAR ANDERSSON såsom understöd för paläontologiska studier i Finland samt 400 kr. åt lektor H. W. Arnell för bryologiska forskningar i Vesternorrlands län.

Två kärlväxtfynd i Skåne. På Lunds botaniska förenings exkursion d. 16 dennes anträffades i ett stengärde nära Örup i Benestads s:n ett par stånd af *Aspidium aculeatum* (L.) Sw. (en form öfverensstämmande med ex. från Thorsborgens på Gotland). Mellan Fyledal och Lyckås i Röddingedalen förefanns i riklig mängd hufvudformen af *Pulmonaria officinalis* L. (med hvitfläckiga blad, således ej subspec. *obscura*).

Åskådningmaterial. Det är ej först i våra dagar som åskådningmaterial för allmänheten kommit i bruk. Redan då J. SOWERBY utgaf sina English Fungi (1797—1809) förfärdigade han modeller till de ätliga och giftiga svamparne, hvilka exponerades för allmänheten. Dessa gamla modeller hafva restaurerats och åter blifvit exponerade i British Museum, samt i anledning deraf en "Guide to Sowerby's modells of Pritish Fungi" blifvit utgifven innehållande såväl beskrifningar som figurer.

Af annat slag är en enastående samling af glasmodeller af amerikanska växter, skänkta till Harvard University i Cambridge i Nordamerika. De äro förfärdigade af L. och R. BLASCHKA i Hosterwitz i Tyskland på ett så naturtroget sätt att det är rent af förvånande. En *Aralia spinosa* t. ex. har omkr. 2 à 3,000 knoppar, blommor och frukter, hvarje blomma har sina 5 blomblad och 5 dermed alternerande ståndare med långa strängar. Man behöfver stundom förstoringsglas för att kunna iakttaga en del små detaljer, som verkligen finnes der i full öfverensstämmelse med naturen. Leveransen af

dessa modeller började 1890 och skall fortgå i 10 år med 100 arter om året.

Schlesischer botanischer Tauschverein

rekommenderas i höst för byte af växter.

Apotekare **S. Mayer**,
Immenstadt, Bayern.

Hos **Frans Svanström & C:o**

Stockholm Myntgatan 1.

kan erhållas:

Grått blompressningspapper	format 405×470 mm.	Pris pr ris	2,75
Hvitt	” ” ” ”	360×445	” ” ” ” 10—
Herbariepapper N:o 8.	hvit färgton	240×400	” ” ” ” 4,50
” ” ” 11	, blå	” ” ” ”	285×465 ” ” ” ” 7,75
” ” ” 13	, hvit	” ” ” ”	285×465 ” ” ” ” 9,—

Obs! De båda sistnämnda sorterna användas vid Riksmusei Botaniska afdelning.

Innehåll.

- ANDERSSON G., Den fossila förekomsten af *Alnus* vid Skattmansö, s. 110.
- BERG, A., En ny form af *Torilis Anthriscus*, s. 108.
- Botaniska föreningen i Stockholm, s. 113.
- EKSTAM, O., Om phyllodie hos *Cornus succica* L., s. 111.
- JOHANSSON, K., *Polystichum montanum* Roth funnen i Jemtland s. 131.
- JUNGNER, J. R., Om regnblad, daggblad och snöblad. II, s. 113.
- NEUMAN, L. M., Botaniska anteckningar från Norra Tyskland år 1890 och 91, s. 97.
- NYMAN, E., *Sphagnum Wulfii* Girg. återfunnen vid Upsala, s. 129.
- SVENSSON, N., Några sällsyntare fanerogamer från norska Finmarken, s. 124.
- Literaturofversigt s. 132.
- Smärre notiser s. 133.